

vrijdag

30.10.2015

20.00 Concertzaal

Nagesprek door
Stefan Grondelaers

Cappella Mediterranea

Amore Siciliano

CONCERTGEBOUW BRUGGE

Uitvoerders en programma

Cappella Mediterranea:
Leonardo García Alarcón: klavecimbel, orgel & leiding
Francesca Aspromonte: sopraan, Cecilia
Mariana Flores: sopraan, Donna Isabella
Raffaele Pe: countertenor, Santino
Emiliano Gonzales Toro: tenor, Don Lidio
Matteo Bellotto: bas, Giuseppe (Peppino)
Stéphanie De Failly: viool
Rodrigo Calveyra: blokfluit & cornetto
Margaux Blanchard: viola da gamba
Eric Mathot: cello
Mélanie Flahaut: fagot & fluit
Marie Bournisien: harp
Ilaria Fantin: aartsluit
Quito Gato: teorbe, gitaar

Idee en concept: Leonardo García Alarcón met arrangementen van Quito Gato (traditionele muziek) en Ariel Rychter (basso continuo); transcripties van de Zuid-Italiaanse volksmuziek door Francesca Aspromonte

Proloog
Vincenzo Tozzi (1612-1679)
Qual suono (Don Lidio, Giuseppe, Santino)

Orlando di Lasso (1532-1594)
Kyrie eleison (Cecilia, Donna Isabella, Santino, Don Lidio, Giuseppe)

Akte 1, scène 1
In de kerk

Anoniem
Fermarono i cieli (Cecilia)

Vincenzo Tozzi
Dormi, dormi, fanciul divino (Cecilia, Donna Isabella, Santino, Don Lidio, Giuseppe)

Anoniem
Mio figlio (Cecilia, Donna Isabella, Santino, Don Lidio, Giuseppe)

Vincenzo Tozzi
Ma quieto (Cecilia, Donna Isabella, Santino, Don Lidio, Giuseppe)

Akte 1, scène 2
Op straat, bij het uitgaan van de kerk

Tommaso Carapella (1665-1736)
Ho vinto, Amor (Don Lidio, Santino)

Anoniem
U Ciucci (Don Lidio)

Tommaso Carapella
Dolce è il penare (Cecilia)

Cataldo Amodei (1650-1695)
Resistere chi puote (Don Lidio)

Tommaso Carapella
Combattuta navicella (Santino, Don Lidio)

Anoniem
La canzone di Cecilia (Donna Isabella, Don Lidio, Cecilia)

Akte 1, scène 3

Cataldo Amodei
Và, ché l'hai fatto a me (Donna Isabella)

Sigismondo d'India (1582-1629)
Mercè! grido piangendo (Donna Isabella, Cecilia, Santino, Don Lidio, Giuseppe)

Akte 1, scène 4
Cecilia bezoekt Giuseppe in de gevangenis en ziet hem door de tralies terwijl hij haar portret kust

Pasquale Carroza (17e eeuw)
Amantissime Jesu, Synfonia

Cataldo Amodei
In solitare arene (Cecilia, Giuseppe, Donna Isabella)

Akte 1, scène 5
In het paleis van Don Lidio

Anoniem
Senti Cecilia bella (Don Lidio, Cecilia, Giuseppe)

Corrado Bonfiglio (17e eeuw)
Caro amante (Cecilia, Don Lidio)

José Marín (1618-1699)
Ojos, pues me desdeñais (Donna Isabella)

— pauze —

Akte 2, scène 1
Giovanni Trabaci (1575-1647)
Canzona francesa cromatica

Sigismondo d'India
Dispietata pietate (Donna Isabella, Cecilia, Santino, Don Lidio, Giuseppe)

Cataldo Amodei
La Parca (Santino)

Akte 2, scène 2
Don Lidio en Donna Isabella in hun paleis

Cataldo Amodei
Tirannide vezzosa (Don Lidio, Donna Isabella)

Anoniem
Ma verso la mezzanotte (Donna Isabella)

Anoniem
A riturnella (Cecilia, Donna Isabella)

Akte 2, scène 3
Santiago de Murcia (1673-1739) & Diego Fernández de Huete (1635-1713)
Tarantela Española

Anoniem
Tengo un dolore al petto (Cecilia, Don Lidio, Donna Isabella, Giuseppe)

Alessandro Scarlatti (1660-1725)
Mori mi dici (Donna Isabella, Cecilia, Santino, Don Lidio, Giuseppe)

Sigismondo d'India
Piangono al pianger mio (Donna Isabella)

Leonardo García Alarcón (1976)
Madrigaal à 5 sopra La canzone di Cecilia (Donna Isabella, Cecilia, Santino, Don Lidio, Giuseppe)

Anoniem
E sopra la mia tomba (Cecilia, Giuseppe)

Alessandro Scarlatti
Mori mi dici (Donna Isabella, Cecilia, Santino, Don Lidio, Giuseppe)

Cecilia neemt haar leven naast haar geliefde

Anoniem
E sopra la mia tomba (Cecilia)

Dit concert wordt opgenomen door Klara en uitgezonden op 17.11.2015 om 20 uur tijdens 'Klara Live'. Bedankt voor het vermijden van storende geluiden, ook tussen de delen.

Cappella Mediterranea wordt gesteund door de Direction Régionale des Affaires Culturelles Rhône-Alpes, de regio Rhône-Alpes, Adami, Agapé Stiftung en de stad Genève.

Uw applaus krijgt kleur dankzij de bloemen van Bloemblad.

Siciliaanse liefde én muziek

Leonardo García Alarcón neemt ons in *Amore Siciliano* mee op een ontdekkingstocht door het rijke klinkende erfgoed van Zuid-Italië, een land van licht en mystiek. Napels en Sicilië, ooit verenigd onder dezelfde kroon (als het Koninkrijk der Beide Siciliën), soms verdeeld over twee monarchen, kwamen pas in 1861 bij Italië. Daar stond de wieg van de nu vergeten componisten die Cappella Mediterranea in dit concert voor het voetlicht brengen. Rode draad doorheen het verhaal is de *Canzone di Cecilia*, een volkslied uit Calabrië, vergezeld van madrigalen en cantates van grote componisten als Sigismondo d'India, Alessandro Scarlatti, Cataldo Amodei, naast andere volksmuziek. Via muziek uit vijf eeuwen wordt duidelijk hoe volkse en geleerde muziek elkaar in Zuid-Italië beïnvloedden, en hoe weinig verschil er eigenlijk was tussen muziek voor de kerk en muziek voor de kroeg.

Vanavond zet u vijf typisch Zuid-Italiaanse types op het toneel. Wie zijn het?

Leonardo García Alarcón: *Amore Siciliano* vertelt het tragische verhaal van Cecilia, de verloofde van Giuseppe, die in de gevangenis zit. Ze ontmoet Don Lidio, een edelman zonder macht, die vaak op stap gaat met zijn vriend Santino. Tot slot is er Donna Isabella, de oorspronkelijk Spaanse echtgenote van Don Lidio, die in ons stuk de rol van verteller op zich neemt.

Als het doek opgaat, is het de avond voor Kerstmis, iedereen zit in de kerk. Op dat moment, vanaf hun eerste blik, wordt Don Lidio smoorverliefd op Cecilia. Hij 'vergeet' zijn huwelijk met Donna Isabella en probeert Cecilia voor zich te winnen door haar Giuseppe's vrijheid te beloven, mits zij ingaat op zijn avances. Als Donna Isabella dit ontdekt, uit ze haar woede en verwarring in d'India's madrigaal *Mercè, grido piangendo*.

Zelfs terwijl Giuseppe niets in het plan ziet en liever in de gevangenis blijft, geeft Cecilia zich aan Don Lidio over in een wanhopige poging haar verloofde vrij te krijgen. Na een prachtig liefdesduet sluit een klaagzang van Donna Isabella de eerste akte af.

Vanaf het begin van de tweede akte is de slechte afloop al duidelijk. Luister maar naar Trabacci's *Canzona francesca cromatica* met zijn complexe chromatiek, daar hoor je de pijn van alle betrokkenen. In zijn cel verneemt Giuseppe dat Cecilia niet heeft kunnen weerstaan aan Don Lidio's liefde, waar die zich samen met zijn maat Santino vrolijk over maakt. Lidio's slechte karakter komt ten slotte pas echt aan het licht als hij Cecilia uit het raam laat kijken. Juist op dat moment passeert Giuseppe in ketens, op weg naar het plein om gefusilleerd te worden. Cecilia doorziet Don Lidio's bedrog, die echter zijn handen in onschuld wast, want hij had al nooit kunnen beslissen over vrijheid of dood. Een trieste blik van Giuseppe breekt Cecilia, die zich, na een laatste klaaglied van Donna Isabella, van het leven berooft.

Het programma van vanavond is nogal origineel, en niet alleen vanwege het zeldzame repertoire. Hoe bent u op het idee gekomen om er een echt drama van te maken?

Dit project ontstond dankzij Francesca Aspromonte, onze sopraan. Na een concert zong ze eens enkele Calabrese, Siciliaanse en Napolitaanse liederen. Simpelweg vanwege de schoonheid van die muziek, vooral afkomstig uit de 17e en 18e eeuw, moesten we er iets mee doen en smeedden we het plan om de volksliederen te confronteren met werk van meer bekende componisten. Zelf schreef ik een vijfstemmige fuga gebaseerd op de *Canzone di Cecilia* om te laten zien hoe dicht volks en

geleerd bij elkaar kunnen staan, met als enige verschil de techniek om een melodie of een tekst te benadrukken. Quito Gato schreef de arrangementen en de versieringen.

Alessandro Scarlatti en Sigismondo d'India zijn in *Amore Siciliano* vertegenwoordigd met enkele madrigalen.

Ja, en beiden werden in Palermo geboren, d'India in 1582 en Scarlatti in 1660. Waar de tweede als operaman maar een klein deel van zijn tijd aan het madrigaalgenre besteedde, was de eerste er een absolute meester in. De madrigalen van vanavond komen uit d'India's *Terzo libro*, dat hij opdroeg aan Claudio Monteverdi. Hij toont zich een ware tovenaer van harmonie, bouwend op de school van Napels die hij om zich heen hoorde. D'India's madrigalen doen soms denken aan die van Giovanni de Macque en Carlo Gesualdo.

Waar komt de muziek op dit programma vandaan?

De St-Janskathedraal van Malta bezit een uitzonderlijke en nauwelijks ontgonnen collectie. Het stuk van Vincenzo Tozzi waarmee het programma opent, komt bijvoorbeeld daar vandaan. De manuscripten daar zijn zeer goed bewaard en in de jaren 1980 uitgegeven, om nu langzamerhand gespeeld te worden. Deze Maltese bron is de belangrijkste geweest voor *Amore Siciliano*, want het eiland ligt natuurlijk vlakbij Sicilië. Er was volop uitwisseling tussen beide gemeenschappen, en componisten werkten met gemak op de twee eilanden.

Wat maakt *Amore Siciliano* een Siciliaans drama?

Bepaalde aspecten verwijzen duidelijk naar thema's die steeds terugkeren in Zuid-Italië. Drijfveer achter *Amore Siciliano* is de constante spanning tussen de liefde en de dood, de ene kan niet zonder de andere. En de liefde, ongelukkig, getormenteerd, loopt vaak dodelijk af. Dit idee bevruchtte sterk de output van zuidelijke artiesten. Anderzijds verwijzen we naar de politieke situatie van Sicilië: het eiland was een speelbal van verschillende koninkrijken en diende zelfs vaak als wisselgeld in politieke onderhandelingen. De jonge verloofde Giuseppe zit in de gevangenis, al wordt dat nergens expliciet vermeld, vanwege zijn verzet tegen de machthebbers en zijn strijd voor onafhankelijkheid. Tot slot herinnert de Spaanse Donna Isabella ons eraan dat Sicilië lang onderdeel was van het koninkrijk Aragón, en dat Spanjaarden al die tijd het eiland hebben bewoond.

'Drijfveer achter *Amore Siciliano* is de constante spanning tussen de liefde en de dood'

Zingt Donna Isabella daarom een stuk van José Marín?

Ja, ik vond het belangrijk om Spanje muzikaal te vertegenwoordigen in dit programma, de culturele banden tussen Spanje en Sicilië waren te belangrijk en te vruchtbaar. Met de verschillende werken in ons drama brengt *Amore Siciliano* een eerbetoon aan de rijke muziek van Zuid-Italië.

Interview door Claire Lapalu, student van het Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Lyon onder begeleiding van de musicoloog Frank Langlois. Vertaling en bewerking door Albert Edelman. Overgenomen met dank aan het Centre culturel de rencontre d'Ambonay, waar Amore Siciliano in 2014 in première ging.

Het avontuurlijke leven van José Marín

De Spaanse zanger, gitaarspeler, componist en avonturier José Marín overleed op 80-jarige leeftijd in armoedige omstandigheden in Madrid, kort voor 17 maart 1699, aangezien op die dag zijn overlijdensbericht verscheen in de Gaceta de Madrid. Dit bericht in een van de belangrijkste kranten van Madrid ging vergezeld van een hommage waarin onder meer het voorbeeldige leven van Marín werd geprezen. Blijkbaar was ook toen de journalistiek al volkomen onbetrouwbaar! Want hoewel er niet zo heel veel geweten is over deze in Rome tot priester gewijde zanger en componist – ten tijde van paus Matteo Barberini (Urbanus VIII), een van de meest ‘wereldse’ pausen ooit die een eigen wapenfabriek bezat waar hij antiek bronswerk van het Pantheon liet smelten om er kanonnen van te maken – getuigen een aantal van de hiernavolgende feiten allesbehalve van een onberispelijke levenswandel.

Na zijn terugkeer uit Rome werd hij in 1644 aangesteld als tenor in de Madrileense Koninklijke Kapel. Tien jaar later was hij niet alleen een beroemde virtuoze zanger en gitarist, maar ook een bekende componist van nostalgische, tragische en gepassioneerde *tonos humanos* en een flamboyante onderwereldfiguur. Marín was naast een virtuoos musicus die met zijn fluwelen stem het liefdesvuur in de harten van schone vrouwen kon doen ontbranden, ook een bedreven schermer. Hij geraakte niet alleen verwickeld in menig duel met jaloerse echtgenoten, maar ook in allerlei samenzweringen en vendetta's. Kortom, hij nam ruimschoots deel aan het barokke, dynamische en gewelddadige 17e-eeuwse stadsleven, wemelend van intriges, courtisanes, wraakacties, berovingen en moordaanslagen.

In november 1654 kwam hij, weliswaar wegens een valse beschuldiging, in de gevangenis terecht. Twee jaar later opnieuw, volgens een tijdgenoot voor diefstal en moord(en). Hij verbeet de pijn van vreselijke martelingen en ontkende de moord(en). Gebonden door een erecode pleegde hij ook geen verraad. Zijn priesterschap werd hem afgenomen, hij werd verbannen en veroordeeld tot tien jaar galeien. Hij kon echter ontsnappen en in 1657 werd hij opnieuw in Madrid gesignaleerd waar hij vervolgens jarenlang het verstoppertje spelen met het gerecht afwisselde met het componeren van chansons zoals bijvoorbeeld *Corazón que en prisión* en *zarzuelas* op teksten van Juan Bautista Diamante. Hij bleef bij velen zeer geliefd, behield zijn titel van koninklijk ambtenaar (*criado de su Magestad*) en overleed arm, oud en versleten in Madrid.

Johan Huys

Biografieën

Cappella Mediterranea (CH) werd in 2005 door Leonardo García Alarcón opgericht in Genève en groeide sindsdien uit tot een van de meest in het oog springende barokensembles van het moment. Bij alle projecten speelt onder meer een nieuwe aanpak van ‘zuidelijke’ barokmuziek op basis van Italiaans-retorisch onderzoek een belangrijke rol, net als inspiratie uit nog levende volksmuziek op het historische repertoire. De Grammy-nominatie in 2013 voor de cd *Sogno Barocco* met Anne Sofie Von Otter was een kroon op het werk, samen met de succesproductie van Cavalli's opera *Elena* in Aix-en-Provence (later ook onder meer in Opéra de Lille) in hetzelfde jaar. Het ensemble legt een grote nadruk op ongekend repertoire, waaronder *Il diluvio universale* en *Nabucco* van de Siciliaanse componist Michelangelo Falvetti. De komende jaren is de groep meer en meer te horen in de orkestbak van operahuizen als Opéra de Paris, het Teatro de la Zarzuela in Madrid en De Nationale Opera, Amsterdam. Cd's van het ensemble verschenen bij Ambronay Editions, Naïve en Ricercar.

Leonardo García Alarcón (AR) groeide op in een muzikantenfamilie in La Plata, Argentinië. Hij vertrok naar Europa om in Genève klavecimbel te studeren bij Christiane Jaccottet. Hij creëerde in 2005 zijn ensemble Cappella Mediterranea, waarmee hij vanaf 2010 drie jaar lang in residentie was in het Centre culturel de rencontre d'Ambronay. Daar gingen enkele opvallende producties in première, waaronder *Il diluvio universale*. Naast zijn werk met Cappella Mediterranea is hij chef-dirigent van het Choeur de Chambre de Namur, waarmee hij reeds tal van projecten en opnames realiseerde. Eveneens in Namen startte hij vorig jaar het nieuwe periode-orkest Millenium Orchestra, waarvan de eerste opname met muziek van Mozart samen met sopraan Jodie Devos binnenkort zal verschijnen. Leonardo García Alarcón houdt als organist een nauwe band met Genève en wordt als klavierspeler en dirigent wereldwijd uitgenodigd voor gastdirecties.

Kom alles te weten over focuscomponist **Alessandro Scarlatti** en zijn oratoria in de nieuwste publicatie van Ignace Bossuyt (Universitaire Pers).
Te koop in de Inkomhal!

In de kijker

Holland Baroque © Wouter Jansen

vr 06.11.15 / 20.00 / Concertzaal **Holland Baroque & Eugenia Boix / Tears in Heaven**

1707: twee operatitanen, een jaar dat ze verbindt. In Venetië maakte de toen nog onbekende Händel kennis met Scarlatti's ongelooflijk expressieve muziek. Holland Baroque doet voor deze aanstellijke avond een beroep op twee inspirerende, jonge gasten: de Spaanse sopraan Eugenia Boix en de Canadese violiste Aisslinn Nosky.

La Chimera & Luis Rigou © Philippe Matsas

vr 18.12.15 / 20.00 / Concertzaal **La Chimera & Luis Rigou / Misa de Indios, Misa Criolla**

Grenzeloos muziek maken zit luitist Eduardo Egüez en zanger-fluitist Luis Rigou in het bloed. Ze koppelen daarom Ramírez' opzweepende *Misa Criolla* aan een zelf samengestelde *Misa de Indios* die een klinkend pad bewandelt van voor de aankomst van westerlingen op het continent tot nu, uitmondend in een jubelend *Alleluia*.

DRANKBONNEN

Om u nog beter te bedienen, betaalt u voortaan met drankbonnen aan de pauzebars. U kan deze drankbonnen voor de voorstelling of tijdens de pauze aanschaffen aan de verkoopbalies in de Inkomhal en op de Foyers. Ook in het Concertgebouwcafé kan u met deze bonnen betalen.

BESTEL UW TICKETS NU OP

WWW.CONCERTGEBOUW.BE
+32 70 22 33 02 / IN&UIT 17 ZAND 34 BRUGGE

Gezellig tafelen voor of na een voorstelling met een verrassing op vertoon van het concertticket. www.concertgebouw.be/services.

DeMorgen.

Knack

Klara

FOCUS | WTV